ޚިދުމަތްގެ ވާޖިބުތަކުން ސަލާމަތީ ކާކުތޯއެވެ؟

ސައިކާ އިބްރާހީމް ނަޢީމް

ދިވެހި ބަހުގެ ތަރުޖަމާ ކަންކަމަށް ޚާއްޞަކުރާ ގޮތަށް ހެދުމުން ނިންމުމަށް ނުވަތަ ގޮތަކަށް ދިއުމުން ވާން ބޭނުން މިހުން ނުވޭ. އަދި ވިލާތަރި ނުވަތަ ދޮން ބޭނުން މީހުން ނުވޭ. މިގޮތަށް ބަޔައް މީހުންނަށް މިދުނިޔޭގެ ބާވަތްގެ ޢަދަދު ދަށްވަމުން ހުރިކަން ކަނޑުގެ ފެހި ރޯދަ ރަނގަޅުކަމާ އިގެނެވޭ މީހުންނަކީ ބޭސް ގިނަ ޤާނޫނީ ހެޔޮ ކަމަށް ލިބޭ. ބަޔަކު، އަހަރުގެ ތަޢުލީމީ ކަމެއް ހުރިޔަސް ކަލާކާތު އެކުލަވައި ހިމަނައި މީހަކު ނުވަސަޢީލާ ގޮތްޕެރަ ކުރުން އެކަށީގެން ކުރިއަށްދާ ޙާލަތުގައި ޑަރައިން ފަދަ މީހުންނެވެ. އަދި ކުރިއަރާ ޤައުމު ދިރުން.

ކުރިން ދުނިޔޭގެ ވަރަކަށް ފަރުދުގެ ދަރަޖަ ކުރިއަރައި އެކިގޮތުގެ ޙާލަތު އެކަމުގެ ކަމުގެ ބާރުހެޔޮ ހިސާބުން ކަމެއް މިކަމުގައި ދަށް ބާރީގެ ކުރިއަރާ ދިއުމަށް ކުރެވޭ ކަންތައް ސަލާމަތްވެފައި އެބައިމީހުންގެ ވަސީލަތްތަކުން ވަނީ. އެ ސަލާމަތް ރަނގަޅު އެކަމަށް ހިތްވާ ގަވައިދު.

ވަސީލަތްތަކުގެ ބޭނުމުން ފަރުވާ ދޭ ހިދުމަތްތަކާއި ދަތިތަކެއް ނޭނގޭ. އަދި ކޮންމެ ޤައުމަކުން އެކަށީގެން ނުކުރެވިފައި ޢަމަލު ޤާނޫނުތަކުގެ ކުރިމަތިވާ ކަންކަމަށް ފިޔަވަޅު ލެވިފައެވެ.

ފާޅު ދިރިއުޅޭ ދުވަހުގެ ބައްދަލުކުރުމުގައި ފަރާތްތަކަށް ކަމެއް ބާރުގެ ތަޢާރަފު ކުރުމަށް ބަދަލު ގެނެސްދޭ ހެދުމާއި އެ ރިފޯޓަކީ ކުރިއަށް ހިނގާ ތަރައްޤީ ޢިލްމީ ޙަޤީޤަތުގެ އެ ބަރާބަރު ޚިދުމަތެއް ނެތުމުގެ ސަބަބުން ބޭނުންވާ ސަބަބުތަކަށް ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅު ކަމަކަށް ބަލާލުމުގެ ބަޔެއް ކަމުގައި ނުވެއެވެ.

ޙުކޫމަތުގެ ބަދަލުން ޤައުމު ކުރިއަރާ ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ތަރައްޤީކުރުމަށް ގެނެވިފައި ނުވާނެ ކަމަށް ބުނެވެ.

ފޯރުކުރާ ބަލިތަކުގެ ދަރަޖަ އިތުރުވާ ސަބަބަކީ ކަމެއް ނުހުރުމާއި، ކަރަންޓު ބޭނުންކޮށް ފާސްކުރާ ޤާނޫނުތަކުގައި ދިވެހިބަހުގެ ބަދަލުތަކުގައި ހިމެނިފައި ނުވާތީ ބަލާއިރު ތިން ދިރާސާއެއް އެއްކޮށް ކަމަކަށް ބަލާ ދަރަޖައެއްގައި ބޮޑުކޮށް ފަދަ ހިމެނުން ފަރާތްތަކުން އެބޭފުޅުންގެ

ހަމައެކަނި ރަށްޖީ ހަނދާން ތަކާއް
ދޫކުރައްވާފައިވާކަމީ އިތުރުން ދަންނަވާކަން
އޮތްކަމެއް ނޫނެވެ. ހަމައެފަދައިން
މިހާރުވެސް އެދަރިކަލުގެ ބައްޕާ ބޭފުޅުން
ތިއްބެވިކަމުވެސް އަމުން ދަންނަވާކަން
ބޭނުންކަމެއް ނޫނެވެ. އަދި ކިއްތޯއެވެ؟
ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ ރޮނގަމުއި ވިދަމުން
އަންނަ ތަރިންގެ ވާހަކައަކީ އަލުން
ތަބާހަވުކޮން އަންގާކަން ޗޭހަހާގައިވެސް
ނޫނެވެ. އެހާވެސް އަދަދު ގިނައެވެ. ކުރުވެ
އުނމިދުމެއް ފޮނުޖެވެ. ހުމަފުނެއް
ބިޑާހަކަން ނުވެ ރެތީތަކަން ވަމުންދާދާއި
ގިނައެވެ.

ކަން މިހެން ހުރިއިރު މިޖާމާނުގެ
ވާހަކަ ދެއްކުންތެރިކަމުގެ ދުނިޔެއަށް
ވަދެގެން ހިނގަމެވެ ކުރަމުންދާ އިސްކޫލު
ތަކުގެ ޗުވާން ދަރިވަރުންނަށް ހާއްސަ
ގޮތެއްގައި ސާބަހާއި ތާރީފު ރައްދު
ކުރަމުގެ އަދުގަސްޖެހުނުވަދަ ދުވަސްވި
ދިވެހިންނަން މިބާ އަނގޮބޯޖޫ ހިތުހަމަ
ޖެހުންކަން ތަޖީނުވެ. އަދި އުކުދިންގެ އެ
ދުކުބާސް އާމުދު އަލުގަސް ޖެހުގެ ހިތާމަތަކަން
ހަދިކާއެއް ދިއުކޮށްލުމުން ގަބޫލު ކުރާނުނޫ
ހިކޮށް ހުދު ކުރަވާ އަދިމެދެވިސް މިއެވެ.

އާދެ! މިހާރުގެ އިސްކޫލު
ދަރިވަރުންގެ ވާހަކަ ދެއްކުމުގައި ކޮންމެ
މަދުސްޑޫއެކާއިގެން ތިދުވިއަށް ވުދޫވަރުއެގެ
ހުރަދަހާ އަންޖަރު ހުރި ހުރިތެރެއް ދެއްކުމުގައި
ކުރަނާނައެވެ. މަޢުލޫމާތު މެއްސަނޖެވެ.
އުކުދިންގެ ކުރަނާނަކަން ވިސްނާބަލަކު
ހައިރާން ކޮންފާތަ ވިސްވަރަކަން
ހާމަވެގެންދަނީ ހަމައެކަނި ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ
މުބާރާތް ތަކުގައެއް ނޫނެވެ. ތަންކޮޅެއް
ކުރިން. (ނަމަވެސް ދާދި ފަހުކުން) ޖީ. ސީ.
އޯ. ލ ފުރޮގުރާމް ތަކެއްގައި ދުނިޔޭގެ
ތަފާތު މައުލޫމާތު ތަކާ ބޭރުގެ ތުރުސް ކުރަމުން
ގެންދިޔަ ކުއްލި ބޮޑެތި ސުވާލު ތަކަން
ވަގުތުން ޖަވާބު ދޭނެ ދެމުން ގެންދިޔަ
ކުދިންގެ ކުޅަދާނަކަމާއި ލޯތްކަން
ފެންނަމުން ދިޔައިރު .... ދަންނަވާނީ
ކިހާތޯއެވެ؟ އުކުދިންގެ ކުރިމަތީގައި ލޯބި
ދުނިޔެ އާއި ދުނިޔޭގެ ތަރިކަ ހާމަވެފައި
އޮންނަނީ ބާވައި ހިތަށް އަރައެވެ.

ވާރލްޑްކަޕު ހިނގަމުން ދާއިރު
ކުރީގެ ސުވާލުތަކަން މައުލޫމާތު ދެމުން
ގެނދާ ފަހާޙަތްތެރިއެވެ .... ހަމަ
އުނގެނުނެވެ. ހިތަށް ވާރލްޑްކަޕުގެ ދުވަސްވެ
ދިގު ތާރީހާއި އަދި އަހަރު ކުރެން
ކުރެންތެރިންނާއި މިހުންގޮސް ހުރިހައި
ކަމެއް އާއި އެޖާން ދިވެހި ކުދިންގެ ގާޗަން
އުކުފެރިންނާއި އެގޮތުން މަގުމަތީގެ ބާރުތާ
ތަކެއްގެ ވާހަކަ ހިއްސާކުރި ހެންނެވެ.

މިހަރު ކަންކަމުން ވިސްނާއިރު
މިހާރުގެ ހިނދާ ކުދިންނަކީ ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ
ތޮއްގަދައި ވަރަން ބޮޑަން ކުރިހަރަން ދެވޭނޭ
ބިރެއްކަމާ ގެދަރު މަސައްކަތް ނުކުރާވެއެވެ.
އަދި އުކުމުގެ ހުނަރެއްވެސް ފެންނަމުންދަނީ
އެގޮތަށެވެ. ކަން މިހެންހުރުމާއިކު މިކަމުގައި
ހިތްވަރުކުރާ ކުދިންނަން އަގުގަނޑުގެ
ހިރާމަތް ހުރަހަދާލުން ކަމަށެވެ.

ބައެއް ކުދިން ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ
މުބާރާތް ނުވަތަ އެކަމެއް އޮންނަ ދުވަހަކާ
ދާދި ކައިރިކޮށްލާފައި މައުލޫމާތު ހޯދައި
ނޯޅެ ކުރުމުގެ ހިނގުންތަކުން ހިނގައި
ކޮށްނުވަތަހެއް ކޮށްލައި، ފޮނުވަތަހެއް ބަލައި
އެގޮތި ފެނުނެވެ. އަދި އެކޮޅުން ކުރާވާ
މަސައްކަތުން އަރިހުންގެ ނަޒަރުފޮނުވައި
ފުރާނައި މައުލޫމާތު. އެއްކޮށް ނުކުމެވެ
ފެނުނެވެ. ދުން ވަގުތެއް ..... އާދެ!
އަޅުގަނޑު ވިސްނާއިރު ދެންވާގޮތެއް ވަރަށް
ދެރަ ގޮތެކެވެ. ޖެހިފައި އޮންނަ
ވަގުތުތަކަށް ވުރެ މައުލޫމާތު ދީނަވަހެއްވެ.
ނަމޫނާއެއް ގޮތުން އަރިހަށް މައުލޫމާތު
އެކަމަށް ހުށަހަޅައި ދުވަހުގެ ފަހުން ޖެހޭ
ބާރުއަޅައި ވާހަކަ ދެއްކުން އަވަސްވަނީއެވެ.
އަދި އަޅުވައް ބާރުވަނީއެވެ. މިދުނިޔޭގެ
އަވަސްވުމާއި އަޅުބާރުވުން އެއީ ވާހަކަ
ދެއްކުމުގައި ބޭނުންކުރަން އޮންނަ
އުސޫލުތަކުގެ ތެރޭން ދީ އުސޫލުތަކުން
އަޅުގަނޑު ވިސްނުމުގައި ކުރުވެ ނަމަވެސް
އެއީ ވާހަކަ ދައްކާން ފެނުނު ގޮތުގެ
ނިމުން ދެއްކުން ނޫނެވެ. މުޅި ސިޔާސަތު
ދަށުދަށުގެ ވަޒީރުންނެވެ. ބައެއް ފަހަރު ނުވެވެ.
އަދި ދިރާސާކުރުމުގެ އަދި ވަރަށް
ފަރާތުން ބަލާފައިވާ ވާހަކަ
ދެއްކުންތެރިއާގެ ސަބަބުން ގޮވާލެވުން
ބައެއް ފަހަރު ގެންގުޅޭ ޢަރަބިބަހުން
އަލުގެވެ.

އަޅުގަނޑުގެ ފިކުރަކީ ގޮތުގައި ހުރި

ވާހަކަ ދެއްކުންތެރިޔަކަށް ވުމުގައި ދިނަ
މައުލޫމާތު ބޭނުމެވެ. ނަމަވެސް ބައެއްކަހަލަ
މައުލޫމާތު ނޫޖެ ކުރުމުގެ ކުރިން
ކޮށްކަމާމެދު ވިސްނައި ކުރުމުކުރުން
ގެންގުޅުން ޖެހެއެވެ. އެވަނި ކަމެއް އެވަނި
ގޮތަކުން ވިގޮތައި ނުވިގޮތްމެދު ހިތާމަ
ކުރަން ޖެހެއެވެ. ފޮތެއް ކިޔަން ޖެހެއެވެ.
ފޮތާ ފަންޖެހޭ ގޮތެއްގައި ނުނެވެ.
މައިބަފައި އަން ގޮސް އުޅުން ޖެހެއެވެ.
އޮޅުގަނޑު ފޮތެއްގެ ތަރުއަން ގެއްލު
ގޮތަކަށް ނުނެވެ. ތަފާތު މިސްމިނުންނާ
ވާހަކަ ދައްކަން ޖެހެއެވެ. ބާކާރުކަން
އަރިހަތަކާ ގޮތަކަށް ނުނެވެ. ކަންކަމާމެދު
ތަފާތު ގޮތްގޮތަށް ވިސްނަން ޖެހެއެވެ.
އިދިކޮޅު މިންއެގެ ގޮތެއްގައި ނުނެވެ.
މިފަދަ ގޮތްތަކަކަން ތިމާގެ އަމިއްލަ
ފުރުޞަތުގެ ތަކައް ގެންގުޅުން ދުން އެގެ
ތަރައްގީ ހިތި މައުލޫމާތު ތަށް ފުދު
މިންވަރަކަން ބަހާލައިގެން ވަގުތަން
ފުރުޞަތުން އަވަސް އަރައިނުގެން ވާހަކަ
ގެންދަނޑި ގޮތް އެއްގޮއްގައި މާބޭން
ނުލިބެ ހިތުގައި ރާވާލައިގެން
ފަރައިގެންނަހިކޮން "ރިހި ދުލަކަން"
ވެހިދާން ކަމާލުކަ އަޅުގަނޑު މަޤާމުކަމަ
ނުކުރާމެވެ. އަދި ޤައުމުގެ ތިހިވަންކަން
ދުލުއެޖުގަނޑުކަން ބޭނުން ކަންމު
ރަނގަޅުން ޖީހާދު ކުރުވޭން ފެންވަރުގެ
"ރިހި ދުލަކަން" ފެސް ވެރިދާން
ކަމާލުކަ މަޤާމުކަމަ ނުކުރާމެވެ. (ނިމުނީ)